

Banken zitten in een spagaat tussen justitie en klagende ondernemers

De fiscale opsporingsdienst valt binnen bij een illegale sigarettenfabriek. Banken doen meldingen van mogelijk verdachte transacties bij klanten, waarna de opsporingsdiensten er in sommige gevallen op uit trekken. Of er aan deze inval een bankmelding voorafging, is niet bekend. Beeld ANP

Hoe moeten banken omgaan met autodealers, coffeeshophouders en seksclubs? Regels die hen verplichten jacht te maken op witwassen en andere criminaliteit zetten de klantrelatie met deze ondernemers op scherp.

Dirk Waterval - 27 november 2021, 14:17

Ze hebben zich ongans gemeld, de grootbanken. Als 'poortwachter van het financiële systeem' zijn zij verplicht om mogelijke verdachte transacties van hun klanten te melden bij de daarvoor bestemde inlichtingendienst van de overheid. Deze Financial Intelligence Unit (FIU) verwacht dat 2021 een recordjaar wordt, met waarschijnlijk een miljoen meldingen van banken, accountants en andere meld-plichtige instanties.

Toch verloopt de aanpak van witwassen en terrorismefinanciering nog niet zo gladjes als alle betrokken partijen zouden willen. Nu de lucht wat geklaard lijkt met toezichthouders en justitie, krijgen banken vooral boze ondernemers op hun dak.

Coffeeshops en seksclubs

Die zijn steeds meer tijd kwijt aan het meewerken aan klantonderzoeken bij de bank. Als ze al klant mogen worden. Vooral ondernemers uit sectoren waar veel contant geld in omgaat, zoals kleine autodealers, en andere risicobedrijven als coffeeshops en seksclubs, klagen al langer dat ze maar met moeite binnenkomen bij de grootbanken.

Na grote schikkingen met justitie zouden banken zo risicomijdend zijn geworden dat hele bedrijfstakken zich niet meer welkom voelen. Dat gevoel werd deze zomer een beetje bevestigd, toen Rabobank bekend maakte geen kleine autodealers meer te accepteren als nieuwe klant.

Fijn dat banken de jacht op witwassen zo rigoureuus aanpakken, maar dit is nu ook weer niet de bedoeling, zo laat de reactie uit Den Haag zich samenvatten.

Demissionair minister Hoekstra (financiën) gaat nu duidelijker vastleggen in de regels dat iedereen afzonderlijk beoordeeld moet worden bij het aanvragen van een lening, zo schreef hij vorige week aan de Kamer.

Vermanend bericht van de toezichthouder

Rabobank laat weten dat zijn beleid inmiddels is aangescherpt. De bank wil klanten uit risicosectoren niet langer weren, maar helpt hen nu om 'minder kwetsbaar te worden' voor criminele activiteiten. Bijvoorbeeld door mee te denken over andere betaalmogelijkheden die zij hun eigen klanten kunnen bieden.

Ondanks die ogenschijnlijk voortvarende aanpak kreeg Rabobank onlangs nog een vermanend bericht van toezichthouder De Nederlandsche Bank (DNB). De klantcontroles laten bij de coöperatieve bank nog altijd te wensen over, stelt DNB, die daarom een zogeheten 'punitief handhavingstraject' start. De uitkomst daarvan is nog niet bekend. Eerder dit jaar verbeurde al een last onder dwangsom van DNB, waardoor Rabobank een half miljoen euro boete moest betalen.

De coöperatieve bank heeft inmiddels 4.500 mensen in dienst die zich bezighouden met het controleren van klanten en hun transacties, en bij de andere grootbanken gaat het om vergelijkbare aantallen. Ze zeggen dat te doen uit plichtsbesef, maar het blijft duur, het drukt de winst.

Herkomst van de geldstromen

ABN Amro is daarom vorige maand begonnen met het doorrekenen van die kosten aan coffeeshophouders, een van de groepen ondernemers die veel aandacht opeisen van de klantcontroleurs. De maandelijkse kosten van een zakelijke rekening vertienvoudigen voor coffeeshops van 9,50 euro naar 110 euro. Ook dat leidde direct tot kritiek - van de coffeeshops natuurlijk, maar ook van Kamerleden van D66, die eisen dat ondernemers door banken gelijkwaardig behandeld worden.

Het steekt ook dat niet alle klanten van wie een bank afscheid moet nemen, ook echt crimineel zijn. Soms moet dat simpelweg omdat de herkomst van de geldstromen van een bedrijf niet goed te achterhalen zijn, maar dat maakt dat geld niet per definitie illegaal verkregen.

De Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) laat nu onderzoeken hoe banken het best om kunnen gaan met deze zogeheten 'unbankables', ondernemers die door de aard van hun werk moeilijk aan een lening of betaalrekening komen.

Wie weet kan dat onderzoek, dat begin volgend jaar afgerond wordt, wat onrust wegnemen.

Ze snappen het niet

De nieuwe voorzitter van de NVB, Medy van der Laan, zei deze week tijdens een bijeenkomst met de pers veel vragen van ondernemers te krijgen. Ook zij die niet uit hoogrisico-sectoren komen. Ze snappen niet, zo vertellen ze Van der Laan, dat zij zoveel tijd kwijt zijn aan het meewerken aan klantonderzoeken - vooral omdat niemand kan vertellen hoeveel (strafrechtelijke) onderzoeken al die klantcontroles tot op heden nu precies hebben opgeleverd.

Lees ook:

Tienduizenden witwasmeldingen, amper strafzaken. ‘Soms lijkt het of het hele meldsysteem voor niets is’

Om witwassen tegen te gaan, zijn banken verplicht alle ongebruikelijke transacties te melden die zij bij hun klanten tegenkomen. [Maar die meldingen leiden bijna niet tot strafzaken.](#)

Bron: Trouw.nl – 27 november 2021